

مرکز مدیریت حوزه‌ی علمیه قم

رساله علمی سطح ۳

راهکارهای کاربردی تربیتی جوانان از منظر اسلام

استاد راهنما:

حجة الاسلام و المسلمین حسین طوسی

استاد مشاور:

حجة الاسلام و المسلمین مهدی احدی

نویسنده:

جواد افسر بیگی

سال تدوین: ۱۳۸۴

چکیده بحث:

از روش‌های تربیتی که دو قسم هستند، روش‌های خود تربیتی و دیگر تربیت که در این تحقیق روش‌های تربیتی دیگر تربیتی مورد بحث واقع شده است، از بخش اول از کلیات بحث شده است، از جمله آنها راهکارها و خود تربیت و مراحل رشد و تربیت و مبانی و اصول تربیت بحث شده است.

در بخش دوم: در فصل اول: روش‌های تربیتی الگودهی: که نمونه کامل یک صفت و استعداد هست، به عنوان الگو برای جوانان معرفی می‌شود، از اهمیت مهمی در تربیت برخوردار هست، چون نقش، آثاری زیادی در تربیت دارند در سیر معصومین (ع) از این روش تربیت، در تمام مراحل استفاده شده است.

در فصل دوم: روش تربیتی موعظه، که خود موعظه سختی و قساوت را از دل می‌زداید، آثاری مثل بیداری از غفلت و حیات قلوب و شعاری بیمار، روحی دارد.

موعظه سه رکن دارد که اولی موعظه کنند. دومی موعظه شونده و سومی: خود موعظه است و انبیاء (ع) پیامبر (ص) و امامان معصوم (ع) خود را از آن مستغنی ندانسته، با اینکه موعظه می‌کردند از دیگران می‌خواستند که آن را موعظه کنند، والدین در موعظه فرزندان نقش مهمی دارد.

در فصل سوم: روش تربیتی محبت یک میل از کسی به کس دیگر است که لذت‌آور است، آثار مهمی در تربیت فرزند دارد، معصومین (ع) برای هدایت و امر به معروف و اصلاح افراد، از این روش زیاد استفاده می‌کردند، و برای والدین سفارش به ابراز محبت به فرزندان می‌کردند، چون محبت والدین به فرزندان از اصلی‌ترین و مهمترین احتیاجات روحی و روانی فرزندان هست.

در فصل چهارم: روش تربیتی کار است که مسئولیت چندی را بر عهده گرفتن است از آثار تربیتی مهمی از جمله تمرکز قوه خیال و جلوگیری از گناه دادن و فکر منطقی به جوان را دارد در سیر معصومین (ع) یک اصل مهم در زندگی، از تربیت مردم از آن استفاده می کردند و والدین هم به جوان در ایجاد نظم و استفاده از اوقات فراغت استفاده کنند و استقلال در کار و استعدادیابی به جوان کمک کنند.

در فصل پنجم: تشویق و تنبیه یکی دیگر از روش های تربیتی که راهی مناسب در بر انگیزختن جوان به سوی خیر و اصلاح و بازداشتن از فساد است و از آداب و اصول خوبی از نظر دینی این روش ها دارند.

آثار قوی در تربیت دارند، در سیره معصومین (ع) از این روش برای رواج کارهای خوب او منع اعمال بد، استفاده می کردند، و والدین، در روش و تشویق باید آداب و اصول را رعایت کند.

فصل ششم: ایجاد زمینه امید موجب آسان شدن مشکلات زندگی و روانی می شود در این مورد که از روش تربیتی ترغیب و تبشیر استفاده شده است. از آثار خوبی در تربیت دارند، که باید در جوان زمینه امید با اعتماد به نفس و تقویت اراده و پیشکار زیاد کرد، معصومین (ع) هم از این روش استفاده می کرد، عوامل یأس و ناامید، را در جوانی با پیشگیری و درمان آن را از بین باید برد.

فهرست مطالب

الف	تقدیم:
ب	سیاس:
	چکیده بحث:
۱	مقدمه:
۳	روش گردآوری اطلاعات:
۳	تاریخ و پیشینه تحقیق:
۵	فرضیه‌های تحقیق:

بخش یک: کلیات

۸	۱. مفهوم‌شناسی:
۸	الف - راهکارها:
۸	ب - کاربردی:
۹	ج - تعریف تربیت:
۱۲	۲ - پیش فرضها:
۱۲	الف: هر انسانی دنبال کمال است:
۱۲	ب: هر انسانی نیاز به تربیت دارد:
۱۳	ج: هدف تربیت و کمال نهایی:
۱۳	۳. مراحل رشد و تربیت:
۱۳	الف - رشد چیست؟
۱۴	ب - دوران‌های مهم رشد:
۱۴	ج. دوره کودکی از شیرخوارگی تا ۷ سالگی:
۱۵	د. دوران طفولیت (از ۷ سالگی تا ۱۴ سالگی):
۱۶	ه. مرحله نوجوانی (از ۱۴ سالگی تا ۲۱ سالگی):
۱۷	و. مرحله جوانی (از ۲۱ الی ۲۸ سالگی):
۱۷	۴ - دوره جوانی و اهمیت آن:

- الف - ارزش جوانی: ۱۷
- ب - ایام جوانی ۱۸
- ج - اهمیت نسل جوان ۱۹
- ۵- اهمیت و ضرورت تعلیم و تربیت در قرآن و روایات ۲۲
- الف - مقصود از ضرورت ۲۳
- ج: تربیت‌پذیر انسان از قرآن ۲۴
۶. مبانی و اصول و روش‌های تربیت ۲۶
- الف - مبانی تربیت ۲۶
- ب - اصول تربیتی: ۲۷
- ج - روش‌های تربیت ۲۷
- ۷ - ضرورت و کارایی مسؤلیت تربیت دینی والدین: ۲۹
- الف: انگیزه قوی در تربیت ۲۹
- ب: زیادی مدت زمان زندگی فرزند در کنار والدین ۳۰
- ج: زیادی اهرم‌تأثیر گذار در دست والدین ۳۱
- خلاصه بخش یک: ۳۲

بخش دوم: روشهای تربیت جوانان

- فصل اول: الگودهی (اسوه سازی) ۳۴
- ۱ - مقدمه: ۳۶
- ۲ - تعریف الگودهی (اسوه سازی) ۳۷
- الف - اصطلاحی الگودهی ۳۷
- ۱ - واژه‌های عام: ۳۷
- ۲ - واژه‌های خاص: ۳۷
- ب - تعریف لغوی الگو: ۳۸
- ج - تعریف اصطلاحی و الگو: در روانشناسی و علوم تربیتی: ۳۸
- ۳ - ضرورت الگودهی: ۴۰
- ۴ - نقش و آثار الگودهی در تربیت جوان ۴۲
- الف: تسهیل و تسریع و تعمیق یادگیری ۴۲

- ب: الگودهی ایجاد انگیزه برای عمل: ۴۲
- ج: الگو دهی موجب پذیرش بیشتر: ۴۳
- ۵- انواع الگوها و اسوه‌های تربیتی در دین اسلام: ۴۳
- ۱- پیامبر گرامی اسلام (ص): ۴۴
- ۲- معصومین: ۴۴
- ۳- انبیاء الوالعزم: ۴۵
- ۴- پیامبران، غیر الوالعزم: ۴۶
- ۵- پیروان صدیق معصومین و پیامبران: ۴۶
- ۶- عالمان خود ساخته و مهذب: ۴۸
- ۷- مبلغان دینی: ۴۸
- ۸- تربیت شدگان مبلغان و مؤمنان وارسته: ۴۹
- ۶- الگودهی در سیره معصومین: و روایات ۵۱
- ۱- معیارهای اسوه در سنت و روایات معصومین: ۵۱
- ۲- نمونه‌های عینی اسوه در روایات ۵۷
- الف: حضرت علی (ع) ۵۷
- ب: فاطمه زهرا (س) ۵۸
- ج: امام حسن و امام حسین (ع): ۵۸
- د: اهل بیت: ۵۹
- هـ- برگزیدگان زنان عالم: ۵۹
- و- سلمان فارسی: ۵۹
- ز) ابوذر، مقداد و عمار: ۶۰
- ح- اویس قرن: ۶۱
- ۷- الگوی دوست برای جوانان ۶۲
- فصل اول: الگودهی: ۶۵
- فصل دوم: موعظه ۶۶
- ۱- مقدمه: ۶۷
- ۲- معنا و مفهوم وعظ و موعظه: ۶۷

۶۸	نقش و اثر موعظه در تربیت:
۶۹	نقش موعظه در تربیت جوان:
۶۹	الف. بیداری از غفلت:
۶۹	ب. موعظه دل را صفا و جلا می‌بخشد:
۷۰	د. حیات قلوب:
۷۰	ه. موعظه موجب شفای بیماری روح می‌شود:
۷۱	۳- ارکان موعظه:
۷۲	الف - موعظه کننده:
۷۴	ب - موعظه شونده:
۷۶	ج - خود موعظه:
۷۸	۴. موعظه و ایجاد انگیزه‌های عاطفی:
۷۹	الف - مراقبت در سخن گفتن حین موعظه:
۸۰	ب - شرایط خاص روحی افراد در نظر گرفته شود:
۸۲	۵- موعظه در سیره معصومین و روایات:
۸۵	۶- پدر و مادر و موعظه جوان:
۸۶	الف: موعظه جوان در ارتباط با خداوند متعال
۸۶	ب: موعظه و توصیه و انجام فرائض
۸۸	ج موعظه در باره قیامت
۸۹	د - توصیه به صبر:
۹۰	خلاصه فصل دوم: موعظه
۹۱	فصل سوم: روش تربیتی محبت
۹۲	۱- مقدمه
۹۲	روش تربیتی محبت
۹۳	۲. مفهوم‌شناسی محبت:
۹۳	الف - معنای لغوی و اصطلاحی محبت:
۹۴	ب - مبنا و اصل این روش تربیتی:
۹۵	۳. آثار روش تربیتی محبت:

- ۹۵ الف - تحول سریع در افراد
- ۹۶ ب - موجب جلب رحمت الهی:
- ۹۷ ج - موجب رشد شخصیت و اعتدال روانی در جوان:
- ۹۸ د - موجب اطاعت آوری:
- ۱۰۰ ۴ - سیره و روش معصومین (ع) در روش تربیتی محبت
- ۱۰۱ الف: از محبت برای هدایت استفاده می کردند:
- ۱۰۲ ب - از امر به معروف محبت آمیز برای هدایت استفاده می کردند:
- ۱۰۳ ج - محبت عامل تربیت و اصلاح:
- ۱۰۴ د - از محبت در تأثیر سخن مهرآمیز:
- ۱۰۵ و - سفارش به ابراز محبت به فرزندان
- ۱۰۶ ی - ترد افرادی که ابراز محبت نمی کردند:
- ۱۰۶ ۵ - محبت پدر و مادر به فرزند
- ۱۰۷ الف - اظهار محبت:
- ۱۰۸ ب - عدالت ابراز محبت^{محبت} بین فرزندان:
- ۱۰۹ ج - عدم زیاده روی در ابراز محبت:
- ۱۱۰ خلاصه فصل سوم: محبت:
- ۱۱۱ فصل چهارم مسؤلیت دهی
- ۱۱۳ ۱ - مقدمه:
- ۱۱۴ ۲ - مفهوم شناسی:
- ۱۱۴ الف - معنای لغوی و اصطلاحی
- ۱۱۴ ب - مبنا و اصل در روش تربیتی
- ۱۱۵ ۳ - آثار تربیتی کار
- ۱۱۶ الف) کار موجب تمرکز قوه خیال
- ۱۱۶ ب: کار و جلوگیری از گناه:
- ۱۱۸ ج) کار و احساس شخصیت
- ۱۱۹ د - کار و فکر منطقی
- ۱۲۰ ۴ - ارزش کار و تلاش جوان از منظر اسلام

۱۲۰	الف: مبارزه شدید با بیکاری و فقر
۱۲۰	ب) تشویق به تلاش برای کسب حلال:
۱۲۲	۵- سیره معصومین: در استفاده روش تربیتی کار
۱۲۲	الف: تشویق به کار
۱۲۳	ب: راه کار کردن را نشان می‌داد
۱۲۴	ج - قدردانی از افراد کارکن
۱۲۵	د - از دست رنج خود معاش می‌کردند
۱۲۵	و) کارشان را به کسی واگذار نمی‌کردند
۱۲۶	ک) بیان ارزش تلاش برای کار
۱۲۶	ی) بیان اینکه اهلیت: هم اهل کار بودند
۱۲۶	۶- نقش پدر و مادر در مسئولیت دهی به جوان:
۱۲۷	الف - ایجاد نظم در زندگی جوان
۱۲۹	ب - استفاده از اوقات فراغت جوان:
۱۳۰	ج) آزمون جوان با کار
۱۳۱	ی) استعدادیابی در جوان:
۱۳۲	ک) استقلال جوان در کار:
۱۳۴	فصل چهارم: کار و مسئولیت
۱۳۵	فصل پنجم: روش تشویق و تنبیه
۱۳۷	۱- مقدمه:
۱۳۷	۲- اهمیت روش تربیتی تشویق و تنبیه
۱۳۷	اهمیت تشویق و تنبیه در تربیت
۱۳۹	۳- مفهوم‌شناسی
۱۳۹	الف - مفهوم لغوی و اصطلاحی:
۱۴۰	ب - مبنا و اصل در این روش تربیتی:
۱۴۱	۴- آثار تربیتی تشویق و تنبیه:
۱۴۱	الف - آثار تربیتی تشویق:
۱۴۱	۱- موجب تلاش و درستکاری:

- ۱۴۲ ۲- موجب کوشا شدن در انجام وظایف:
- ۱۴۳ ۳- موجب ایجاد انگیزه در کار می شود:
- ۱۴۳ ب: نقش تنبیه در تربیت:
- ۱۴۴ الف - نجات آدمی از هلاکت:
- ۱۴۴ ب - موجب اصلاح فرد و جامعه:
- ۱۴۴ ج - آخرین روش، اصلاح افرادی بی بند و بار:
- ۱۴۵ د - تنبیه و عامل بازدارنده:
- ۱۴۵ ۵- آداب تشویق از منظر اسلام:
- ۱۴۵ الف: تشویق فعل:
- ۱۴۶ ب: تشویق باید به جا و متناسب با نوع عمل باشد:
- ۱۴۶ ج: تشویق به موقع:
- ۱۴۷ د: تشویق به اندازه:
- ۱۴۷ ه: تشویق برای برانگیختن:
- ۱۴۸ و: علت تشویق روشن باشد:
- ۱۴۸ ۶- آداب و روشن تنبیه از منظر اسلام:
- ۱۴۸ الف: تنبیه عمل بد:
- ۱۴۸ ب: تنبیه متناسب عمل:
- ۱۴۹ ج: تنبیه آخرین روش تربیتی:
- ۱۵۰ د: تنبیه برای تنبه و بیداری:
- ۱۵۰ ه: تنبیه برای تشفی خاطر نباشد:
- ۱۵۱ و: تنبیه دور از چشم دیگران:
- ۱۵۱ ۷- روش و سیره معصومین (ع) در تشویق و تنبیه:
- ۱۵۱ الف: تشویق مسلمان نمازگزار:
- ۱۵۲ ب: تشویق کارگر زحمتکش:
- ۱۵۳ ج: تشویق به فراگیری قرآن:
- ۱۵۴ د: تشویق معلم:
- ۱۵۴ ه: تشویق خصلت های نیک فرزندان:

- ۸ - وظیفه پدر مادر در تشویق و تنبیه فرزندان: ۱۵۵
- الف: تشویق و شخصیت دادن: ۱۵۵
- ب: برخورد منطقی با فرزندان: ۱۵۶
- ج: وظیفه پدر و مادر در تنبیه: ۱۵۷
- خلاصه فصل پنجم: ۱۵۹
- فصل ششم: ایجاد زمینه امید ۱۶۰
- ۱ - مقدمه: ۱۶۲
- ۲ - ایجاد زمینه امید باروشها تبشیر و ترغیب ۱۶۳
- الف: روش تربیتی ترغیب^۱: ۱۶۳
- اهمیت این روش تربیتی ۱۶۳
- مفهوم ترغیب ۱۶۴
- آثار این روش تربیتی ۱۶۵
- الف) زمینه ساز پذیرش آگاهانه: ۱۶۵
- ب: بر انگیزنده عواطف و احساسات: ۱۶۶
- ج: تقویت ایمان ۱۶۸
- ب: روش تربیتی تبشیر: ۱۷۰
- مفهوم شناسی: ۱۷۰
- مبنا و اصل در این روش: ۱۷۱
- فرق تشویق با تبشیر: ۱۷۱
- اصناف مبشرین: ۱۷۱
- آثار روش تربیتی تبشیر: ۱۷۲
- (۱) ایجاد امید: ۱۷۲
- (۲) ایجاد انگیزه برای انجام دادن فعل در انسان: ۱۷۲
- شرایط تأثیر گذاری تبشیر: ۱۷۳
- ۳ - شخصیت دادن به جوان ۱۷۳
- الف: کرامت نفس جوان ۱۷۳
- ب: آثار تربیتی شخصیت دادن و تکریم جوان ۱۷۴

- ۴ - ایجاد اعتماد به نفس در جوان ۱۷۵
- الف: ایجاد زمینه اعتماد به نفس: ۱۷۶
- ب: تقویت اراده و پشتکار ۱۷۷
- ۵ - از بین بردن عوامل یأس در جوانان ۱۷۷
- الف: نشانه‌های ناامیدی و یأس ۱۷۸
- ب: اثرات منفی یأس ۱۷۸
- ج: عامل یأس ۱۷۹
- ۱ - پر توقعی‌ها: ۱۷۹
- ۲ - شکست‌های پی در پی: ۱۸۰
- ۳ - بدبینی‌ها: ۱۸۰
- ۴ - احساس تنهایی: ۱۸۰
- ۵ - فقر و ناداری ۱۸۱
- ۶ - کوتاه بینی: ۱۸۱
- ۷ - ترس‌ها ازود گذر: ۱۸۱
- ۸ - بیکاری: ۱۸۲
- ۶ - پیشگیری و درمان از یأس و ناامیدی ۱۸۲
- الف پیشگیری: ۱۸۳
- ۱ - دادن وسعت دید: ۱۸۳
- ۲ - آموزش تحمل: ۱۸۳
- ۳ - کم کردن توقع: ۱۸۳
- ب: راههای درمان: ۱۸۴
- ۱: تقویت ایمان: ۱۸۴
- ۲: واداشتن به تحلیل: ۱۸۴
- ۳: اشتغال به کار: ۱۸۵
- ۴ - ارائه نقاط مثبت زندگی: ۱۸۵
- ۷ - سیره معصومین: در ایجاد زمینه امید ۱۸۵
- الف از روش ترغیب استفاده می‌کردند: ۱۸۵

۱۸۶	ب: آرزو را از خدا خواستن:.....
۱۸۷	ج - تأثیر امید نا بجا را بیان می فرمودند:.....
۱۸۸	د: حدود امید واری را بیان می کردند:.....
۱۸۹	۸- ایجاد امید در زندگی جوان.....
۱۸۹	الف: ایجاد زمینه امید در زندگی جوان:.....
۱۸۹	ب: امیدواری و خوش بینی:.....
۱۹۰	ج - توکل به خدا:.....
۱۹۱	خلاصه زمینه امید:.....
۱۹۲	نتیجه گیری:.....
۱۹۵	فهرست منابع.....

مقدمه:

«الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا محمد و آله الطاهرين سيما بقية الله في الارضين».

خداوند به عنوان «رب العالمين» تربیت هر موجودی را خود، عهده دار شده است و تمامی آنها را با طبیعت های مختلف شان، به سوی کمال لایق خود پیش می برد و فیض خویش را به قدر استعداد و به فرا خور حال آنان به سوی شان سرازیر می کند.

او انسان را به عنوان عصاره هستی آفرید و در مکان «کرمن» بش جای داد و بالاترین ظرفیت ها و استعدادها را بدو بخشید و بزرگترین و وسیع ترین قدرت را از آن او ساخت^(۱). بار امانت سنگین را که کوهها از حمل آن ابا کرده بر این موجود ظلوم و جهول بار کرد و انسان نیز با اشتیاق تمام آن را پذیرفت^(۲).

و ایزدمنان بر او منت گذاشت و ابتدا از روح خود در او دمید^(۳). آنگاه قسمتی از کار خود در تربیت را بدو واگذار کرد و در انتخاب خیر و شر مختارش گذاشت.

از طرفی خداوند در نظام تربیتی انسان به شیطان مهلت داد و بدو اجازه وسوسه و دعوت به شرور داد ولی در مقابل رسول خدا(ص) که رحمة للعالمین بود و هست با شیوه مؤثر «وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ»^(۴) و روش کارساز «بَشِيرًا وَنَذِيرًا» در مقام «دَاعِيًا إِلَى اللَّهِ» و «سِرَاجًا مُّبِينًا» جای گرفت و سایر پیامبران را با کتاب های آسمانی و امامان معصوم(ع) را

۱. «وَ لَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَ حَمَلْنَاكُمْ فِي الْبُرِّ وَ الْبَحْرِ وَ رَزَقْنَاكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَ فَضَّلْنَاكُمْ عَلَىٰ كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا» اسراء، آیه ۷۰.

۲. «إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ الْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَنفَعْنَ مِنْهَا وَ حَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَبُولًا» احزاب، آیه ۷۲.

۳. «فَإِذَا سُوِّقَهُ وَ نَفَخْتَ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ» حجر، آیه ۲۹.

۴. قلم، آیه ۴.

برای راهنمایی و تربیت انسان فرستاد تا او را در مقابل وسوسه‌های شیطانی حفظ و در حرکت به سوی لقاء الله رهنمایی کنند. در کنار آنها برای انسان دو مربی دلسوز پدر و مادر قرار داده که مهر و محبت فرزند در دل آنها قرار داد، و به خاطر این محبت خودشان اقدامی سلامتی و پیشرفت فرزند می‌کنند، موضوع بحث در این تحقیق روش‌های تربیت از متون اسلامی است که اساسی‌ترین و کاربردی‌ترین راهکارها، و دستمایه‌هایی است که به وسیله آن اهداف تربیتی در فرد و جامعه بیان می‌گردد، و با استفاده از آن روش‌ها تربیتی، شخص می‌تواند تعلیمات و معارف حق و اخلاق پسندیده را در خود یا دیگری پیاده کرده و عمق بخشید و ناپاکی‌ها و زشتی‌ها را از صفحه دل و روح خود یا دیگری بزداید. این تحقیق که از دو بخش تشکیل شده، در بخش اول از کلیات بحث شده است، و در بخش دوم، که از شش فصل تشکیل شده است روش‌های تربیتی را توضیح و بیان کرده‌ایم.

روش‌های تربیتی در متون دینی متعدد است، و بررسی و بیان همه آنها در این تحقیق ممکن نیست، لذا ما شش روش را انتخاب کرده و مورد بحث قرار داده‌ایم، و معیار ما در انتخاب این روش‌ها چند چیز است:

۱- صبغه دینی و اسلامی داشتن و از بین روش‌های مختلف و متعدد مطرح در تربیت از روش‌هایی انتخاب کردیم که ریشه در فرهنگ اسلامی دارد به همین جهت جنبه اسلامی بودن آن قوی‌تر است.

۲- میزان استفاده از آن در سیره تربیتی معصومان(ع) از روش‌های تربیتی هستند، که در سیره معصومان(ع) بیشتر به کار رفته به همین سبب سیره بیشتری درباره آنها وجود دارد.

۳- جامعه جوان ما نیاز بیشتر به آن روش‌های تربیتی دارد.

چون اکثر جمعیت کشور ما جوان هستند، و حالا باید روش‌های مطرح شود که جوانان به آنها نیاز دارند، این روش‌های تربیتی از آنها هستند، که اکثر جوانان ما در زندگی

به آنها نیاز دارند.

۴- براساس آن ملاک‌ها که در بالا بیان شد، شش روش تربیتی را در بخش دوم بررسی کرده‌ایم: ۱- روش الگوسازی، ۲- روش موعظه، ۳- روش محبت، ۴- روش مسئولیت‌دهی، ۵- روش تشویق و تنبیه، ۶- ایجاد زمینه امید در جوانان می‌باشد.

در بررسی این روش‌ها سعی بر این بود، که از مفهوم‌شناسی در مورد هر کدام و مبنا و اصل هر روش تربیتی بیان کرده و اثرات تربیتی آنها مورد بحث واقع بشود و ویژگی‌های و اهمیت و خصوصیات هر روش توضیح داده شود و نکات خاص مربوط به کاربرد آنها را در سیره تربیتی انبیاء، پیامبر(ص)، اهل بیت(ع) استخراج کنیم و ضمناً چگونگی استفاده والدین و مربیان تربیتی از این روش تربیتی را بیان کردیم.

روش گردآوری اطلاعات

کتابخانه ای

تاریخ و پیشینه تحقیق:

درباره روش‌های تربیتی در ادیان گذشته و دین اسلام بحث‌های زیادی شده است، و می‌توان گفت که مهمترین کار انبیاء و پیامبر عظیم الشان اسلام(ص) در تربیت انسان‌ها از این روش‌های تربیتی بهره می‌گرفتند، و همچنین در سیره پیشوایان در فرمایشات آنها توجه بیشتر در استفاده از این روش‌های تربیت و تأکید فراوان شده است، در منابع دینی، قرآن کتاب‌های روایی، کتب فقهی و کلامی و فلسفی، بحث‌های از روش‌های تربیتی مطرح شده است.

اکثر دانشمندان اسلامی مثل سعدی، مولودی، ابوعلی سینا و خواجه نصیر الدین طوسی،... در مورد روش‌های تربیت نظرات و بحث‌های خوبی ارائه داده‌اند، که جای تأمل بیشتری

می‌خواهد که در اکثر کتب‌های تربیتی از نظرات آنها به عنوان آراء دانشمندان اسلامی در تربیت، بحث‌های شده است.

در میهن اسلامی، پس از پیروزی انقلاب اسلامی با توجه به گسترش علوم اسلامی و توجه زیاد و زیاد مردم به اثر دین در زندگی، اهمیت بیشتر به استفاده از روش‌های تربیتی دین اسلام داده شده است در این راستا عناوین مسؤولین فرهنگی و دینی و بزرگان کشور به استفاده از روش‌های تربیت در مراکز تربیتی نوجوان و جوان شده است، چون رهبران و بزرگان دینی ارزش و احترام بیشتری که به شخصیت جوانان و نوجوانان دارند، سعی کنند سبب رهایی این قشر، از یأس و ناامیدی، بی‌هویتی، پوچی و غریب‌دگی رهایی یافته و آشنایی با فرهنگ غنی اسلام شده است تا جوانان با شرور نشاط و صف‌ناپذیر و امید به افقی روشن و آینده‌ای درخشان، در پی رشد و تعالی بر آمده با احساس مسئولیت نسبت به جامعه مسیر سعادت و خوشبختی را طی کنند.

اخیراً در راستای تربیت جوانان چون از اهمیت به سزایی برخوردار است، بحث‌های زیادی در مورد روش‌های تربیت صورت گرفته است، مخصوصاً کتاب‌های مثل سیری در تربیت اسلامی، جوان از منظر دین، و جوان تربیت، جوان سازندگی، جوان اخلاق، تعلیم و تربیت در اسلام، و تأثیر مذهب در تربیت جوانان از دیدگاه امام خمینی (ره) پند پلوران به فرزندان و غیره... نوشته شده است اما حقیر با مطالعات و مشاهدات که داشتم به این نتیجه رسیدیم که روی این موضوع روش‌های تربیت به صورت کار بردی و مبنای کم کار شده است لذا چند تا روش‌های تربیت را به صورت مبنای و اصولی و کار بردی در این تحقیق مورد بحث قرار دادیم، و چون نگرش دین مقدس اسلام به جوانان از اهمیت فوق العاده‌ای برخوردار است، سعی شده در نوشتن این پروژه تحقیق از روایات متعدد و سیره پیشوایان دین استفاده شود تا مکمل بحث‌ها و نوشته‌ها گذاشته باشد.

فرضیه‌های تحقیق:

در سیره و روش معصومان(ع) روش‌های تربیتی کار بردی بسیاری برای تربیت انسان‌ها مخصوصاً نسل جوان وجود دارد، که باید از آن روش‌ها در تربیت نسل حاضر استفاده کرده تا آنها را به مسیر دین و کمال راهنمایی کرد و همچنین تمامی روش‌ها تربیتی دین اسلام از مبنا و اصل محکمی برخوردار هستند، که می‌توانند به عنوان بهترین روش‌های تربیتی در دنیا مطرح شوند، تا مربیان تربیتی و والدین، در تربیت فرزندان خود از این روش‌ها استفاده کنند.